

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Návrh Kódexu správania sa osôb vo vysokých výkonných funkciách

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/69>

Materiál v pripomienkovom konaní do 10.03.2025

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Úrad vlády SR predkladá materiál do medzirezortného pripomienkového konania ako iniciatívny návrh

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Cieľom kódexu je rozšírenie zásad integrity vo verejnej správe určených pre osoby vo vysokých výkonných funkciách (členovia vlády, vedúci ostatných ústredných orgánov štátnej správy, štátnych tajomníkov, generálnych tajomníkov služobných úradov a politických poradcov) v súvislosti s vykonávaním ich funkcie, za súčasného rešpektovania najlepších štandardov integrity, čestnosti, transparentnosti, zodpovednosti a zmyslu pre sociálnu spravodlivosť, a tak poskytnúť návod správania sa s cieľom vyhýbania sa konfliktu záujmov.

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom kódexu je rozšírenie zásad integrity vo verejnej správe určených pre osoby vo vysokých výkonných funkciách (členovia vlády, vedúci ostatných ústredných orgánov štátnej správy, štátnych tajomníkov, generálnych tajomníkov služobných úradov a politických poradcov) v súvislosti s vykonávaním ich funkcie, za súčasného rešpektovania najlepších štandardov integrity, čestnosti, transparentnosti, zodpovednosti a zmyslu pre sociálnu spravodlivosť, a tak poskytnúť návod správania sa s cieľom vyhýbania sa konfliktu záujmov. **RÚZ predkladá k návrhu nižšie uvedenú zásadnú pripomienku.**

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k návrhu ako celku

Rozpor so zákonom o štátnej službe a Ústavou SR

Kódex v súčasnom znení zasahuje do právnej úpravy štátnej služby a obmedzuje ústavné práva občanov SR, najmä právo na združovanie a politickú činnosť. Navrhujeme, aby bol kódex zosúladený s platnou legislatívou a aby sa jasne vymedzilo, že nemôže obmedzovať ústavné práva dotknutých osôb.

Nejasná formulácia zákazu „byť spájaný“ s neziskovými organizáciami alebo tretími osobami

Pojem „byť spájaný“ je nejednoznačný a jeho aplikácia by mohla byť založená na subjektívnom hodnotení tretích strán, čo vytvára právnu neistotu. Navrhujeme nahradiť tento pojem objektívne merateľným kritériom alebo presne vymedziť situácie, v ktorých môže vzniknúť konflikt záujmov.

Právna neistota spôsobená odkazom na programové vyhlásenie vlády

Programové vyhlásenie vlády je politický dokument, ktorý obsahuje prevažne všeobecné deklarácie bez jasných právnych mantinelov. Vzhľadom na jeho vágnosť je prakticky nemožné objektívne posúdiť, či „ciele či aktivity“ mimovládnej organizácie alebo tretej osoby sú v rozpore s programovým vyhlásením vlády. To vytvára široký priestor na subjektívne interpretácie. Navrhujeme odstrániť túto požiadavku z kódexu, prípadne jasne definovať objektívne kritériá na posudzovanie súladu aktivít s verejným záujmom.

Neprípustnosť podmieňovania činností vysokých úradníkov programovým vyhlásením vlády

Kódex predpokladá, že aj osoby pôsobiace na nezávislých úradoch (napr. Protimonopolný úrad, ÚVO) majú dodržiavať programové vyhlásenie vlády. Navrhujeme explicitne vylúčiť tieto úrady z pôsobnosti kódexu, nakoľko majú svoje vlastné špecifické poslanie definované osobitnými predpismi a preformulovať jeho ustanovenia tak, aby nezasahovali do ich nezávislosti.

Neopodstatnené spojenie členstva v organizáciách s nelegitímnym vplyvom

Predpoklad, že akákoľvek forma prepojenia s neziskovou organizáciou alebo tretou osobou automaticky vyvoláva dojem nelegitímneho vplyvu, je neodôvodnený a v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti. Navrhujeme prepracovať tieto ustanovenia tak, aby hodnotenie potenciálneho konfliktu záujmov vychádzalo z objektívnych kritérií a nie zo subjektívnej interpretácie.

Dopad na občiansku spoločnosť a demokratickú súťaž myšlienok

Kódex v navrhovanej podobe môže odradiť osoby vo verejných funkciách od občianskej angažovanosti a účasti v neziskových organizáciách. Navrhujeme zosúladiť kódex so zásadami participácie občianskej spoločnosti a podporiť jeho znenie tak, aby umožňovalo zapojenie širokej verejnosti do správy vecí verejných bez zbytočných obmedzení.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/69>